

ספרים

אדריכלות

יונתן אמיר

היופי כמדע

ספרה של האדריכלית נילי פורטוגלי, "תפיסה הוליסטית באדריכלות - מרכז למוסיקה וספריה ע"ש פליציה בלומנטל", מציג את תהליכי התכנון והבנייה של מרכז המוסיקה שנחנך בשנת 1996 בכיכר ביאליק בת"א. באמצעות הצגת הבניין וסביבתו מתאר הספר גם את עקרונות עבודתה של המחברת, המבוססים על גישת האדריכלות ההוליסטית.

פורטוגלי, אדריכלית ותיקה העוסקת במשך כמעט 40 שנה בתכנון בניינים ותכנון עירוני, מאפיינת את האדריכלות ההוליסטית כגישה שמבוססת על הנחת יסוד שנויה במחלוקת. "יופי והרמוניה", טוענת פורטוגלי, "הם תכונות אובייקטיביות הטמונות במבנה עצמו". "תחושות", היא קובעת, "הן נתון עובדתי". המשמעות הפרקטית של הדברים היא שערכים אסתטיים אינם עניין של טעם אלא של נתונים מדעיים, תנאי שטח ויחסים צורניים המבוססים על גיאומטריה, אופטיקה וטופוגרפיה. מכאן נגזר תפקידו של האדריכל כאדם שאמור לאתר בכל פעם מחדש את ה"אמת האדריכלית" המתאימה לאתר העבודה. לא לחינם מציינת פורטוגלי שתפיסה זו, הנשמעת כשילוב בין מודרניזם למיסטיקה, העלתה את לחץ הדם לרבים בצמרת האדריכלות העולמית.

המרכז למוסיקה ע"ש פליציה בלומנטל שוכן במבנה מרהיב. הבניין בן ארבע הקומות צבוע כתום ועומד בשולי כיכר עירונית יפהפייה, סמוך לבית העיר הישן ששופץ והפך למוזיאון. בספר מתואר הבניין בסדרת תמונות מפורטות של החזיתות, החללים הפנימיים, הפרטים הקישוטיים שמעטרים את הבניין והשתלבותו במרחב העירוני. לצד התמונות מופיעים בספר מאמרים של פרטוגלי המסבירים את עקרונות עבודתה ואת תהליכי העבודה באתר, וכן מאמר של הגיאוגרף פרופ' מעוז עזריהו, המציג סקירה היסטורית של המתחם.

